Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 18 juni 2024*

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa – Direktiv 2011/95/EU – Artikel 21.1 – Direktiv 2013/32/EU – Artikel 9.2 och 9.3 – En medlemsstats slutgiltiga beviljande av flyktingstatus – Flykting som efter nämnda beviljande är bosatt i en annan medlemsstat – Begäran om utlämning som har framställts av det tredjeland som är flyktingens ursprungsland till den medlemsstat där flyktingen är bosatt – Verkan av beslutet om beviljande av flyktingstatus inom ramen för utlämningsförfarandet – Artiklarna 18 och 19.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Flyktingens skydd mot den utlämning som begärts”

I mål C-352/22,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberlandesgericht Hamm (Regionala överdomstolen i Hamm, Tyskland) genom beslut av den 19 maj 2022, som inkom till domstolen den 1 juni 2022, i målet om utlämning av

A.,

ytterligare deltagare i rättegången:

Generalstaatsanwaltschaft Hamm,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice-ordföranden L. Bay Larsen, avdelningsordförandena A. Arabadjiev, K. Jürimäe (referent), E. Regan, T. von Danwitz, Z. Csehi och O. Spineanu-Matei samt domarna M. Ilešič, J.-C. Bonichot, L.S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, M.L. Arastey Sahún och M. Gavalec,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitiesekreterare: D. Dittert, enhetschef,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 12 juni 2023,

* Rättegångsspråk: tyska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– A., genom H.-J. Römer och U. Sommer, Rechtsanwälte,

– Tysklands regering, genom J. Möller och A. Hoesch, båda i egenskap av ombud,

– Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av D.G. Pintus, avvocato dello Stato,

– Europeiska kommissionen, genom A. Azéma, S. Grünheid och J. Hottiaux, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 19 oktober 2023 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 9.2 och 9.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, 2013, s. 60) samt artikel 21.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9).

2 Begäran har framställts i ett mål angående utlämning av A., en turkisk medborgare som beviljats flyktingstatus i Italien och som är bosatt i Tyskland. De turkiska myndigheterna har begärt att de tyska myndigheterna ska utlämna honom för lagföring.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

Genèvekonventionen

3 Konventionen angående flyktingars rättsliga ställning undertecknades den 28 juli 1951 i Genève (*United Nations Treaty Series*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)) och trädde i kraft den 22 april 1954 (nedan kallad Genèvekonventionen). Den har kompletterats genom protokollet angående flyktingars rättsliga ställning, som antogs i New York den 31 januari 1967 och trädde i kraft den 4 oktober 1967.

4 Alla medlemsstater är avtalsslutande parter i Genèvekonventionen. Europeiska unionen är däremot inte avtalsslutande part i denna konvention.

5 Artikel 1 A i konventionen har följande lydelse:

”I denna konvention avses med uttrycket ’flykting’ följande personer, nämligen

…

2) den … som i anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning befinner sig utanför det land, vari han är medborgare, samt är ur stånd att eller på grund av sådan fruktan, som nyss sagts, icke önskar begagna sig av sagda lands skydd, eller den som, utan att vara medborgare i något land, till följd av händelser som förut sagts befinner sig utanför det land, vari han tidigare haft sin vanliga vistelseort, samt är ur stånd att eller på grund av sådan fruktan, som nyss sagts, icke önskar att återvända dit.

Beträffande den som är medborgare i mer än ett land avses med uttrycket ’land vari han är medborgare’ varje land, vari han är medborgare; ingen skall anses vara i avsaknad av det lands skydd, vari han är medborgare, därest han utan bärande skäl grundat på berättigad fruktan underlåtit att begagna sig av något av de länders skydd, i vilka han är medborgare.”

6 Artikel 33.1 i samma konvention har följande lydelse:

”Fördragsslutande stat må icke, på vilket sätt det vara må, utvisa eller avvisa flykting till gränsen mot område varest hans liv eller frihet skulle hotas på grund av hans ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning.”

Europeiska utlämningskonventionen

7 Artikel 3.1 och 3.2 i europeiska utlämningskonventionen, som undertecknades i Paris den 13 december 1957, har följande lydelse:

”1. Utlämning skall icke medgivas om det brott, för vilket den begäres, av den anmodade parten betraktas såsom politiskt brott eller som ett brott, förknippat med ett politiskt brott.

2. Enahanda regel skall tillämpas, om den anmodade parten har grundad anledning antaga, antingen att en framställning om utlämning för ett vanligt brott gjorts i avsikt att åtala eller straffa en person på grund av dennes ras, religion, medborgarskap eller politiska uppfattning eller också att hans belägenhet skulle kunna försvåras på grund av någon av dessa anledningar.”

Unionsrätt

Direktiv 2011/95

8 Skäl 21 i direktiv 2011/95 har följande lydelse:

”Erkännandet av flyktingstatus är en fastställelse av redan existerande rättigheter.”

9 I artikel 2 i direktivet anges följande:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

…

b) *person som beviljats internationellt skydd*: person som har beviljats flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med definitionerna i leden e och g.

…

d) *flykting*: en tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd, eller en statslös person som av samma skäl som nämnts ovan befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit och som inte omfattas av artikel 12.

e) *flyktingstatus*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som flykting.

…

i) *sökande*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som har ansökt om internationellt skydd och vars ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut.

…”

10 Kapitel III i direktiv 2011/95, med rubriken ”Förutsättningar för att betraktas som flykting”, innehåller artiklarna 9–12. I artiklarna 11 och 12 i direktivet definieras det fall då en tredjelandsmedborgare eller statslös person upphör att vara flykting respektive det fall där en tredjelandsmedborgare eller statslös person inte kan anses som flykting.

11 Artiklarna 13 och 14 i nämnda direktiv återfinns i kapitel IV, som har rubriken ”Flyktingstatus”.

12 I artikel 13 i samma direktiv föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska bevilja en tredjelandsmedborgare eller en statslös person flyktingstatus om han eller hon kan betraktas som flykting enligt kapitlen II och III.”

13 Artikel 14 i samma direktiv rör ”[å]terkallande av, upphävande av eller vägran att förnya flyktingstatus”. I denna bestämmelse föreskrivs följande:

”1. När det gäller ansökningar om internationellt skydd som lämnats in efter ikraftträdandet av [rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer skall betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 304, 2004, s. 12)] ska medlemsstaterna återkalla, upphäva eller vägra att förnya den flyktingstatus som beviljats av en statlig, administrativ eller

domstolsliknande myndighet eller ett domstolsliknande organ till en tredjelandsmedborgare eller statslös person om flyktingen har upphört att omfattas av en sådan status enligt artikel 11.

2. Utan att det påverkar flyktingens skyldighet enligt artikel 4.1 att uppge alla relevanta fakta och lämna alla relevanta handlingar som han eller hon förfogar över, ska den medlemsstat som har beviljat flyktingstatus i varje enskilt fall bevisa att den berörda personen har upphört att vara eller aldrig har varit flykting enligt punkt 1 i den här artikeln.

3. Medlemsstaterna ska återkalla, upphäva eller vägra att förnya en tredjelandsmedborgares eller statslös persons flyktingstatus om de berörda medlemsstaterna efter beviljandet av flyktingstatus fastställer att vederbörande

a) inte skulle ha ansetts som eller inte kan anses vara flykting i enlighet med artikel 12,

b) har förvrängt eller utelämnat fakta, inklusive användning av falska handlingar, och detta varit avgörande för beviljandet av flyktingstatus.

4. Medlemsstater får återkalla, upphäva eller vägra att förnya status som beviljats en flykting av ett regeringsorgan, ett förvaltningsrättsligt organ, en domstol eller ett domstolsliknande organ om

a) det finns skälig anledning att betrakta vederbörande som en fara för säkerheten i den medlemsstat där han eller hon befinner sig, eller

b) vederbörande utgör en samhällsfara i medlemsstaten i fråga med hänsyn till att han eller hon genom en lagakraftvunnen dom har dömts för ett synnerligen allvarligt brott.

5. I de situationer som beskrivs i punkt 4 får medlemsstaterna besluta att inte bevilja status för en flykting om ett sådant beslut ännu inte har fattats.

6. Personer som omfattas av punkt 4 eller 5 ska ha de rättigheter som anges i eller som liknar dem som anges i artiklarna 3, 4, 16, 22, 31, 32 och 33 i Genèvekonventionen om de befinner sig i medlemsstaten.”

14 Kapitel VII i direktiv 2011/95, med rubriken ”Innebörden av internationellt skydd”, innehåller artiklarna 20–35.

15 Artikel 21 i nämnda direktiv har rubriken ”Skydd mot avvisning”. I artikel 21.1 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska i enlighet med sina internationella förpliktelser respektera principen om *non-refoulement*.”

16 I artikel 36 andra stycket i direktivet anges följande:

”Medlemsstaterna ska i samarbete med [Europeiska] kommissionen vidta alla lämpliga åtgärder för att inrätta ett direkt samarbete, som även omfattar utbyte av information mellan behöriga myndigheter.”

Direktiv 2013/32

17 Artikel 9 i direktiv 2013/32, som har rubriken ”Rätt att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen av ansökan”, har följande lydelse:

”1. Sökande ska ha rätt att stanna kvar i medlemsstaten enbart så länge som förfarandet pågår, till dess att den beslutande myndigheten har fattat beslut i enlighet med de förfaranden i första instans som fastställs i kapitel III. Rätten att stanna kvar ska inte utgöra ett berättigande till uppehållstillstånd.

2. Medlemsstaterna får avvika från denna regel endast när en person gör en efterföljande ansökan enligt artikel 41 eller när de kommer att överlämna eller i förekommande fall utlämna en person antingen till en annan medlemsstat enligt skyldigheter i enlighet med en europeisk arresteringsorder … eller på annat sätt, eller till ett tredjeland eller till internationella brottmålsdomstolar eller tribunaler.

3. En medlemsstat får utlämna en sökande till ett tredjeland i enlighet med punkt 2 endast om de behöriga myndigheterna är säkra på att ett utlämningsbeslut inte kommer att resultera i direkt eller indirekt refoulement i strid med den medlemsstatens internationella och unionsrättsliga åtaganden.”

18 Artiklarna 44 och 45 i direktivet avser förfaranden för återkallande av internationellt skydd. Artikel 45.1 och 45.3 i nämnda direktiv har närmare bestämt följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna ska se till att när den behöriga myndigheten överväger att återkalla en tredjelandsmedborgares eller en statslös persons internationella skydd i enlighet med artikel 14 eller 19 i [direktiv 2011/95], ska denna person åtnjuta följande garantier:

a) Han eller hon ska underrättas skriftligen om att den behöriga myndigheten omprövar hans eller hennes rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd och skälen för en sådan omprövning.

b) Han eller hon ska ges möjlighet att i en personlig intervju enligt artikel 12.1 b och artiklarna 14–17 eller i en skriftlig förklaring ange sina skäl till varför hans eller hennes internationella skydd inte bör återkallas.

…

3. Medlemsstaterna ska se till att den behöriga myndighetens beslut att återkalla det internationella skyddet lämnas skriftligen. De faktiska och rättsliga skälen ska anges i beslutet och information om hur beslutet kan överklagas ska lämnas skriftligen.”

19 I artikel 49 andra stycket i direktiv 2013/32 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska i samarbete med kommissionen vidta alla lämpliga åtgärder för att upprätta ett direkt samarbete och ett informationsutbyte mellan behöriga myndigheter.”

Tysk rätt

20 6 § punkt 2 i Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (lagen om internationellt rättsligt samarbete i brottmål) av den 23 december 1982 (BGBl. 1982 I, s. 2071), har följande lydelse:

”Utlämning ska vägras om det finns grundad anledning att förmoda att den eftersökta personen i fall av utlämning kommer att lagföras eller straffas på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning eller att vederbörandes belägenhet skulle kunna försvåras på grund av någon av dessa anledningar.”

21 6 § i Asylgesetz (AsylG) (asyllagen) av den 26 juni 1992 (BGBl. 1992 I, s. 1126) i dess lydelse av den 2 september 2008 (BGBl. 2008 I, s. 1798), och som senast ändrats genom 9 § i Gesetz zur Weiterentwicklung des Ausländerzentralregisters (lag om vidareutveckling av centralregistret för utlänningar) av den 9 juli 2021 (BGBl. 2021 I, s. 2467), har följande lydelse:

”Beslutet angående asylansökan är bindande i alla frågor där erkännandet som asylberättigad eller beviljandet av internationellt skydd är juridiskt relevant, i den mening som avses i 1 § punkt 1 led 2. Detta gäller inte för utlämningsförfaranden och förfaranden enligt 58a § i Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Aufenthaltsgesetz – AufenthG) (lagen om utlänningars vistelse, förvärvsarbete och integration i Tyskland) av den 30 juli 2004 (BGBI. 2004 I, s. 1950).”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

22 A. är turkisk medborgare och kurd. Han lämnade Turkiet år 2010.

23 Genom lagakraftvunnet beslut av den 19 maj 2010 beviljades A. flyktingstatus av de italienska myndigheterna av det skälet att han riskerade politisk förföljelse från de turkiska myndigheterna på grund av hans stöd till Kurdistans arbetarparti (PKK). Flyktingstatusen gäller till och med den 25 juni 2030.

24 A. är bosatt i Tyskland sedan juli 2019.

25 A. har registrerats vid Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) på grundval av en arresteringsorder som en turkisk domstol utfärdade den 3 juni 2020 i syfte att få honom gripen och utlämnad, så att han kan lagföras för mord. Han anklagas för att den 9 september 2009, i Bingöl (Turkiet), efter ett gräl med sin far och sin bror, ha avlossat ett skott som träffade modern. Hon avled till följd av sina skador.

26 A. greps i Tyskland den 18 november 2020 och frihetsberövades i avvaktan på utlämning, som skulle verkställas senast den 14 april 2022.

27 Genom beslut av den 2 november 2021 beslutade Oberlandesgericht Hamm (Regionala överdomstolen i Hamm, Tyskland), som är den hänskjutande domstolen i förevarande mål, att bevilja utlämningen av A. till Turkiet. Nämnda domstol fann att enligt tysk rätt hade de italienska myndigheternas beslut att bevilja flyktingstatus inte någon bindande verkan med avseende på det utlämningsförfarande som genomfördes i Tyskland. Den ansåg emellertid att nämnda myndighetsbeslut kunde tjäna som vägledning inom ramen för prövningen av begäran om utlämning och således vid bedömningen av om A. löpte en allvarlig och konkret risk att utsättas

för politisk förföljelse i Turkiet. Den hänskjutande domstolen gjorde därför en självständig prövning av begäran om utlämning på grundval av de argument som A. hade framfört, dels inom ramen för asylförfarandet i Italien, som den har kunnat ta del av efter det att handlingarna avseende detta förfarande översänts, dels inom ramen för utlämningsförfarandet. Nämnda domstol beaktade även de garantier som de turkiska myndigheterna hade lämnat om att det straffrättsliga förfarande som skulle genomföras efter utlämningen innebar att kraven på en rättvis rättegång skulle anses vara uppfyllda. Den hänskjutande domstolen fann att det inte fanns någon risk för politisk förföljelse eller några allvarliga skäl att anta att begäran om utlämning, som grundades på att A. hade begått ett vanligt brott, hade framställts för att åtala eller straffa A på grund av dennes politiska åskådning eller att hans belägenhet skulle kunna försvåras om han utlämnades.

28 A. överklagade detta beslut. Beslutet upphävdes därefter av Bundesverfassungsgericht (Federala författningsdomstolen, Tyskland), som fann att Oberlandesgericht Hamm (Regionala överdomstolen i Hamm) hade åsidosatt A:s grundläggande rättighet enligt 101 § punkt 1 i Grundgesetz (grundlagen), enligt vilken ingen får lagföras annat än vid laga domstol. Enligt förstnämnda domstol hade sistnämnda domstol nämligen, i strid med artikel 267 tredje stycket FEUF, underlåtit att begära förhandsavgörande från EU-domstolen i den fråga som är ny och nödvändig för att avgöra målet, nämligen huruvida en medlemsstats slutgiltiga erkännande av en tredjelandsmedborgares flyktingstatus enligt unionsrätten är bindande inom ramen för ett utlämningsförfarande som genomförs av en behörig myndighet i en annan medlemsstat i samband med en begäran om utlämning från det tredjeland som är flyktingens ursprungsland.

29 Efter det att beslutet upphävts och målet återförvisats till Oberlandesgericht Hamm (Regionala överdomstolen i Hamm), har den domstolen på nytt att pröva begäran om utlämning av A. Den har understrukit att den fråga som avses i föregående punkt, som inte har avgjorts av EU-domstolen, är omtvistad i doktrinen.

30 Enligt ett första synsätt följer det av artikel 9.3 i direktiv 2013/32 att när en person genom ett lagakraftvunnet beslut har erkänts som flykting i en medlemsstat, är utlämning till ett tredjeland inte längre tillåten enligt unionsrätten. Denna tolkning stöds av artiklarna 11, 12 och 14 i direktiv 2011/95 samt av artiklarna 44 och 45 i direktiv 2013/32, i vilka det föreskrivs regler och förfaranden för upphörande, undantag och upphävande av flyktingstatus. Dessa regler och förfaranden skulle riskera att kringgås om det var möjligt för myndigheterna i en medlemsstat att bifalla en begäran om utlämning av en flykting som erkänts som sådan av myndigheterna i en annan medlemsstat.

31 Enligt det andra synsättet har unionslagstiftaren ansett att asyl- och utlämningsförfarandena är oberoende av varandra, vilket innebär att ett beslut av en medlemsstat att bevilja en tredjelandsmedborgare flyktingstatus inte kan ha bindande verkan med avseende på ett utlämningsförfarande som genomförs av den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat i samband med en begäran om utlämning från det tredjeland som är flyktingens ursprungsland. Utlämningsförfarandet kan utgöra det första tillfället att pröva skälen för undantag från flyktingstatus, vilka skulle kunna motivera att flyktingstatusen återkallas. Principen om *non-refoulement*, som avses i artikel 21.1 i direktiv 2011/95, ska emellertid iakttas.

32 Den hänskjutande domstolen har anslutit sig till sistnämnda tolkning och vidhåller de bedömningar som den gjorde redan i sitt beslut av den 2 november 2021.

33 Den hänskjutande domstolen har understrukit att det inte finns någon bestämmelse i direktiven 2011/95 och 2013/32 som föreskriver att ett beslut genom vilket en medlemsstat har beviljat en tredjelandsmedborgare flyktingstatus är bindande med avseende på det utlämningsförfarande som genomförs av den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat i samband med en begäran om utlämning från det tredjeland som är flyktingens ursprungsland.

34 Att erkänna en sådan verkan skulle innebära att om det under utlämningsförfarandet framkommer nya uppgifter som motiverar en annan bedömning av risken för att den eftersökta personen kommer att utsättas för politisk förföljelse, så skulle man behöva invänta att myndigheten i den medlemsstat där flyktingstatus beviljats eventuellt återkallar denna status. Detta skulle förlänga utlämningsförfarandet, vilket är oförenligt med principen om skyndsamhet, som är tillämplig särskilt när den berörde är frihetsberövad i avvaktan på utlämning.

35 Den hänskjutande domstolen har även betonat att det är förenligt med det legitima syftet att förhindra straffrihet att utgå från att det är möjligt att utlämna en berörd tredjelandsmedborgare till det tredjeland som är dennes ursprungsland, trots att vederbörandes flyktingstatus slutgiltigt har erkänts, i den mån utlämningen inte strider mot internationell rätt eller mot unionsrätten, däribland artiklarna 18 och 19.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan). Den hänskjutande domstolen har i detta avseende preciserat att det enligt tysk rätt teoretiskt sett är möjligt att lagföra den eftersökta personen om han eller hon inte utlämnas. Den hänskjutande domstolen anser emellertid att en sådan lagföring i praktiken inte är möjlig, med hänsyn till att det är omöjligt för de tyska brottsbekämpande myndigheterna att inhämta bevisning eller att höra vittnen i Turkiet.

36 Mot denna bakgrund beslutade Oberlandesgericht Hamm (Regionala överdomstolen i Hamm) att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Ska artikel 9.2 och 9.3 i [direktiv 2013/32] jämförd med artikel 21.1 i [direktiv 2011/95] tolkas så, att det slutgiltiga erkännandet av en person som flykting enligt Genèvekonventionen i en annan [medlemsstat] är bindande – på grund av den unionsrättsliga skyldigheten att tolka nationell lagstiftning direktivkonformt (artikel 288 tredje stycket FEUF och artikel 4.3 FEU) – med avseende på utlämningsförfarandet i den medlemsstat som erhållit en begäran att utlämna en sådan person, vilket innebär att det finns ett absolut hinder för utlämning av personen till ett tredjeland eller ursprungslandet till dess erkännandet som flykting återkallats eller tidsmässigt löpt ut?”

Prövning av tolkningsfrågan

37 Den hänskjutande domstolen har ställt sin enda fråga för att få klarhet i huruvida artikel 9.2 och 9.3 i direktiv 2013/32 samt artikel 21.1 i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att när en tredjelandsmedborgare som har beviljats flyktingstatus i en medlemsstat är föremål för en begäran om utlämning av det tredjeland som är dennes ursprungsland i en annan medlemsstat, där han eller hon är bosatt, så är denna andra medlemsstat, vid prövningen av begäran om utlämning, bunden av beslutet att bevilja tredjelandsmedborgaren flyktingstatus, med följden att detta beslut förpliktar den att avslå begäran om utlämning.

38 Domstolen erinrar inledningsvis om att i avsaknad av en internationell konvention om utlämning mellan unionen och det berörda tredjelandet, i förevarande fall Republiken Turkiet, är medlemsstaterna behöriga att anta bestämmelser om utlämning. Nämnda medlemsstater är

dock, såsom följer av domstolens praxis, skyldiga att iaktta unionsrätten vid utövandet av denna befogenhet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 april 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, punkt 48).

39 Innan de bestämmelser som den hänskjutande domstolen specifikt har hänvisat till prövas ska det för det första understrykas att enligt artikel 13 i direktiv 2011/95 ska medlemsstaterna bevilja en tredjelandsmedborgare eller en statslös person flyktingstatus, i den mening som avses i artikel 2 e i direktivet, om han eller hon uppfyller villkoren för att betraktas som flykting enligt kapitlen II och III i nämnda direktiv, och medlemsstaterna har inte något utrymme för skönsmässig bedömning i detta avseende (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 juni 2015, T., C-373/13, EU:C:2015:413, punkt 63, dom av den 14 maj 2019, M m.fl. (Återkallande av flyktingstatus) (C-391/16, C-77/17 och C-78/17, EU:C:2019:403, punkt 89, och dom av den 16 januari 2024, Intervyuirasht organ na DAB pri MS (Kvinnor som utsatts för våld i hemmet), C-621/21, EU:C:2024:47, punkt 72 och där angiven rättspraxis).

40 En medlemsstats erkännande av flyktingstatus är, såsom framgår av skäl 21 i direktiv 2011/95, en fastställelse av redan existerande rättigheter och konstituerar inte ställningen som flykting. I det system som inrättats genom detta direktiv är således en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som uppfyller dessa villkor redan av denna anledning flykting, i den mening som avses i artikel 2 d i nämnda direktiv och i artikel 1 A i Genèvekonventionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 maj 2019, M m.fl. (Återkallande av flyktingstatus), C-391/16, C-77/17 och C-78/17, EU:C:2019:403, punkterna 85 och 86).

41 Formellt erkännande som flykting, det vill säga beviljande av flyktingstatus, innebär att den berörda flyktingen, i enlighet med artikel 2 b i direktiv 2011/95, beviljas internationellt skydd, i den mening som avses i direktivet. Detta innebär att den berörda flyktingen kommer i åtnjutande av alla rättigheter och förmåner som föreskrivs i kapitel VII i detta direktiv (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 maj 2019, M m.fl. (Återkallande av flyktingstatus), C-391/16, C-77/17 och C-78/17, EU:C:2019:403, punkt 91).

42 Den medlemsstat som har beviljat en tredjelandsmedborgare eller en statslös person flyktingstatus kan emellertid, i enlighet med artikel 14 i direktiv 2011/95, jämförd med artiklarna 44 och 45 i direktiv 2013/32, komma att besluta att återkalla flyktingstatus, bland annat om det framgår att vederbörande har upphört att vara flykting enligt artikel 11 i direktiv 2011/95 eller att vederbörande inte kan anses eller inte skulle ha ansetts som flykting enligt artikel 12 i sistnämnda direktiv.

43 För det andra har unionslagstiftaren, på det gemensamma europeiska asylsystemets nuvarande stadium, ännu inte fullständigt konkretiserat det mål som eftersträvas med artikel 78.2 a FEUF, nämligen en enhetlig asylstatus för tredjelandsmedborgare, som gäller i hela unionen. Unionslagstiftaren har närmare bestämt i nuläget varken fastställt någon princip om att medlemsstaterna är skyldiga att automatiskt erkänna beslut om beviljande av flyktingstatus som antagits av en annan medlemsstat eller preciserat hur en sådan princip ska genomföras (dom av den 18 juni 2024, Bundesrepublik Deutschland (Verkan av ett beslut om beviljande av flyktingstatus), C-753/22, EU:C:2024: XXX, punkt 68).

44 Det står således medlemsstaterna fritt att, på unionsrättens nuvarande stadium, föreskriva att erkännandet av samtliga rättigheter som sammanhänger med flyktingstatus på deras territorium förutsätter att deras behöriga myndigheter antar ett nytt beslut om beviljande av flyktingstatus (dom av den 18 juni 2024, Bundesrepublik Deutschland (Verkan av ett beslut om beviljande av flyktingstatus), C-753/22, EU:C:2024: XXX, punkt 69).

45 Under dessa omständigheter ska det för det tredje fastställas huruvida ett beslut om beviljande av flyktingstatus som fattats av den behöriga myndigheten i en medlemsstat, enligt unionsrätten på området för internationellt skydd, kan ha bindande verkan med avseende på ett utlämningsförfarande som avser den berörda flyktingen och som genomförs av den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat i samband med en begäran om utlämning från det tredjeland som är flyktingens ursprungsland, med följden att detta beslut förpliktar sistnämnda myndighet att avslå begäran om utlämning av flyktingen.

46 I detta sammanhang ska, utöver bestämmelserna i direktiven 2011/95 och 2013/32, som den hänskjutande domstolen har hänvisat till i sin tolkningsfråga, samtliga relevanta bestämmelser i unionsrätten, inklusive bestämmelserna i stadgan, beaktas.

47 För att kunna ge den domstol som har ställt en tolkningsfråga ett användbart svar, kan EU-domstolen behöva ta hänsyn till unionsrättsliga normer som den nationella domstolen inte har hänvisat till i sin fråga (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 mars 1986, Tissier, 35/85, EU:C:1986:143, punkt 9, och dom av den 2 mars 2023, PrivatBank m.fl., C-78/21, EU:C:2023:137, punkt 35).

48 Syftet med direktiv 2013/32 är enligt dess artikel 1 ”att fastställa gemensamma förfaranden för beviljande och återkallande av internationellt skydd enligt direktiv [2011/95]”.

49 Artikel 9 i direktiv 2013/32 återfinns i kapitel II i direktivet, vilket rör grundläggande principer och garantier för förfarandet för internationellt skydd. Enligt artikel 9.1 i direktivet har en sökande av internationellt skydd rätt att stanna kvar i den berörda medlemsstaten så länge som förfarandet för prövning av ansökan pågår. Enligt artikel 9.2 i nämnda direktiv får medlemsstaterna avvika från denna regel i de där angivna fallen, bland annat vid utlämning av sökanden till ett tredjeland. Enligt artikel 9.3 i samma direktiv får sådan utlämning ske endast på villkor att de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten är säkra på att det berörda utlämningsbeslutet inte kommer att resultera i direkt eller indirekt refoulement av den eftersökta personen i strid med den medlemsstatens internationella och unionsrättsliga åtaganden.

50 Det framgår således av ordalydelsen och strukturen i artikel 9 i direktiv 2013/32, liksom av dess placering i direktivets allmänna systematik, att denna artikel, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 77 i sitt förslag till avgörande, endast reglerar utlämning som äger rum under ett pågående förfarande för prövning av en ansökan om internationellt skydd. Nämnda artikel reglerar däremot inte det i det nationella målet aktuella fallet, det vill säga en utlämning som äger rum efter det att detta skydd har beviljats av en medlemsstat.

51 Vidare anges i artikel 21.1 i direktiv 2011/95, som återfinns i dess kapitel VII med rubriken ”Innebörden av internationellt skydd”, att medlemsstaterna i enlighet med sina internationella förpliktelser ska respektera principen om *non-refoulement*. Denna bestämmelse utgör således ett specifikt uttryck för principen om *non-refoulement*, vilken i egenskap av grundläggande rättighet garanteras i artiklarna 18 och 19.2 i stadgan, jämförda med artikel 33 i Genèvekonventionen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 november 2022, Staatssecretaris van Justitie en

Veiligheid (Avlägsnande – Medicinsk cannabis), C-69/21, EU:C:2022:913, punkt 55, och dom av den 6 juli 2023, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Flykting som har begått ett allvarligt brott), C-663/21, EU:C:2023:540, punkt 49).

52 Domstolen konstaterar att eftersom en medlemsstats beslut att bifalla en begäran om utlämning som framställts av ursprungslandet med avseende på en tredjelandsmedborgare, såsom A., som har beviljats flyktingstatus i en annan medlemsstat i enlighet med bestämmelserna i unionens sekundärrätt om internationellt skydd, skulle få till följd att denna medborgare fråntas de rättigheter och förmåner som föreskrivs i kapitel VII i direktiv 2011/95, så omfattas utlämningsförfarandet i den förstnämnda medlemsstaten av bestämmelserna om unionsrättens tillämpning, i den mening som avses i artikel 51.1 i stadgan.

53 De grundläggande rättigheter som stadfästs i stadgan, och i synnerhet de som garanteras i artikel 18 och artikel 19.2 i densamma, ska således iakttas fullt ut av den myndighet i en medlemsstat som ansvarar för att pröva en begäran om utlämning som framställts av ett tredjeland och som avser en tredjelandsmedborgare som har beviljats flyktingstatus i en annan medlemsstat.

54 Det ska således fastställas huruvida artikel 21.1 i direktiv 2011/95, jämförd med artikel 18 och artikel 19.2 i stadgan, utgör hinder för utlämning under sådana omständigheter som de som är aktuella i det nationella målet.

55 Det ska inledningsvis preciseras att den myndighet som är behörig vad gäller utlämningsfrågor i den anmodade medlemsstaten inte får tillåta utlämning av en tredjelandsmedborgare som har beviljats flyktingstatus av en annan medlemsstat till detta tredjeland, när en sådan utlämning skulle strida mot artikel 21.1 i direktiv 2011/95, jämförd med artikel 18 och artikel 19.2 i stadgan.

56 Vad närmare bestämt gäller de sistnämnda bestämmelserna anges det i artikel 18 i stadgan att ”[r]ätten till asyl ska garanteras med iakttagande av reglerna i Genèvekonventionen … protokollet … om flyktingars rättsliga ställning och i enlighet med [EU-fördraget] och [EUF-fördraget]”.

57 Enligt domstolens praxis ankommer det på medlemsstaterna att säkerställa att personer som ansöker om eller har beviljats internationellt skydd faktiskt har möjlighet att utnyttja den som föreskrivs i denna bestämmelse (se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 juni 2023, kommissionen/Ungern (Avsiktsförklaring före en asylansökan), C-823/21, EU:C:2023:504, punkt 52).

58 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 47 i sitt förslag till avgörande skulle en utlämning av den eftersökta personen till det tredjeland som är dennes ursprungsland, så länge som den personen anses vara flykting, i den mening som avses i artikel 2 d i direktiv 2011/95 och artikel 1 A i Genèvekonventionen, få till följd att vederbörande fråntas möjligheten att faktiskt utnyttja den rättighet som han eller hon har enligt artikel 18 i stadgan. Så länge som den berörda personen uppfyller villkoren för att anses vara flykting, utgör artikel 18 i stadgan följaktligen hinder för utlämning av vederbörande till det tredjeland som denne har flytt från och där han eller hon riskerar att bli utsatt för förföljelse.

59 I förevarande fall innebär detta att så länge som det fortfarande finns en risk för att A. i det tredjeland som är dennes ursprungsland, som har framställt begäran om utlämning, utsätts för den politiska förföljelse som har föranlett de italienska myndigheterna att bevilja honom flyktingstatus, är det uteslutet att utlämna honom till detta tredjeland enligt artikel 18 i stadgan.

60 Enbart den omständigheten att det straffrättsliga förfarande som ligger till grund för begäran om utlämning av A. grundar sig på andra omständigheter och inte rör sådan förföljelse räcker inte för att undanröja denna risk.

61 Vidare innehåller artikel 19.2 i stadgan ett absolut förbud mot att en person avlägsnas till en stat där han eller hon löper en allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller andra former av omänsklig eller förnedrande bestraffning eller behandling (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 juli 2023, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Flykting som har begått ett allvarligt brott), C-663/21, EU:C:2023:540, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

62 När den person som är föremål för en begäran om utlämning åberopar en allvarlig risk för att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling för det fall denne utlämnas, ska den anmodade medlemsstaten – innan den beslutar att genomföra en eventuell utlämning – pröva att utlämningen inte innebär en kränkning av rättigheterna i artikel 19.2 i stadgan (dom av den 6 september 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, punkt 60, och av den 2 april 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, punkt 64).

63 Medlemsstaten får vid denna prövning, i enlighet med artikel 4 i stadgan, som förbjuder omänsklig och förnedrande bestraffning eller behandling, inte nöja sig med att bara beakta förklaringar och godkännanden som det aktuella tredjelandet gjort av internationella fördrag som i princip säkerställer iakttagandet av grundläggande rättigheter. I detta syfte ska den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten förlita sig på objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen uppdaterade uppgifter. Dessa uppgifter kan härröra bland annat från avgöranden från internationella domstolar, såsom domar från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, domstolsavgöranden från det anmodande tredjelandet eller avgöranden, rapporter eller andra handlingar som upprättats av Europarådets organ eller som härrör från Förenta nationerna (dom av den 6 september 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, punkterna 55–59, och av den 2 april 2020, Ruska Federacija, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, punkt 65).

64 Vid bedömningen av risken för ett åsidosättande av artikel 21.1 i direktiv 2011/95 samt av artiklarna 18 och 19.2 i stadgan utgör den omständigheten att en annan medlemsstat har beviljat den eftersökta personen flyktingstatus i enlighet med direktiven 2011/95 och 2013/32 en särskilt allvarlig omständighet som den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten ska beakta. Ett beslut om beviljande av flyktingstatus ska således, i den mån denna status inte har återkallats av den medlemsstat som har beviljat den, leda till att denna myndighet vägrar att utlämna en person med tillämpning av dessa bestämmelser.

65 Det gemensamma europeiska asylsystemet, vilket omfattar gemensamma kriterier för att fastställa vilka personer som har ett verkligt behov av internationellt skydd, grundas, såsom understryks i skäl 12 i direktiv 2011/95, på principen om ömsesidigt förtroende. Enligt den principen ska det förutom under särskilda omständigheter presumeras att den behandling som personer som ansöker om internationellt skydd kan förvänta sig i varje medlemsstat är förenlig med kraven i unionsrätten, vilket inbegriper kraven i stadgan, Genèvekonventionen och Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 december 2011, N.S. m.fl., C-411/10 och C-493/10, EU:C:2011:865, punkterna 78–80, och dom av den 19 mars 2019, Ibrahim m.fl., C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17, EU:C:2019:219, punkterna 84 och 85).

66 Såsom det har erinrats om i punkt 42 ovan kan den medlemsstat som har beviljat en tredjelandsmedborgare eller en statslös person flyktingstatus emellertid, i enlighet med artikel 14 i direktiv 2011/95, jämförd med artiklarna 44 och 45 i direktiv 2013/32, dessutom återkalla flyktingstatus, bland annat om det framgår att vederbörande har upphört att vara flykting enligt artikel 11 i direktiv 2011/95 eller att vederbörande inte kan anses eller inte skulle ha ansetts som flykting enligt artikel 12 i sistnämnda direktiv. I artikel 45 i direktiv 2013/32 anges förfaranderegelerna för återkallande av internationellt skydd samt de garantier som den berörda personen ska åtnjuta inom ramen för detta förfarande.

67 Det skulle emellertid innebära ett kringgående av dessa bestämmelser och det förfarande som föreskrivs i dem om den anmodade medlemsstaten kunde utlämna en tredjelandsmedborgare, som en annan medlemsstat har beviljat flyktingstatus med tillämpning av dessa direktiv, till dennes ursprungsland. En sådan utlämning skulle i praktiken innebära att denna flyktingstatus upphör och att den berörda personen fråntas möjligheten att faktiskt utnyttja det skydd som han eller hon ges enligt artikel 18 i stadgan, de rättigheter och förmåner som föreskrivs i kapitel VII i direktiv 2011/95 och de garantier som anges i artikel 45 i direktiv 2013/32.

68 Ett sådant beslut om beviljande av flyktingstatus är av stor vikt för bedömningen av en begäran om utlämning från ursprungslandet för en person som beviljats flyktingstatus. Domstolen finner således, i likhet med vad generaladvokaten har påpekat i punkt 112 i sitt förslag till avgörande, att på grundval av principen om lojalt samarbete i artikel 4.3 första stycket FEU, enligt vilken unionen och medlemsstaterna ska respektera och bistå varandra när de fullgör de uppgifter som följer av fördragen (dom av den 6 september 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, punkt 42) och som kommer till konkret uttryck i artikel 36 i direktiv 2011/95 och i artikel 49 i direktiv 2013/32, att den myndighet som är behörig vad gäller utlämningsfrågor i den anmodade medlemsstaten så snart som möjligt ska upprätta ett informationsutbyte med den myndighet i den andra medlemsstaten som har beviljat den eftersökta personen flyktingstatus. I detta avseende ankommer det på den förstnämnda myndigheten att underrätta sistnämnda myndighet om begäran om utlämning av denna person, att översända uppgifter om dess ståndpunkt med avseende på den nya begäran och att begära att den sistnämnda myndigheten inom rimlig tid översänder såväl de uppgifter som den förfogar över och som lett till att flyktingstatus beviljats som dess beslut om huruvida personens flyktingstatus ska återkallas eller inte.

69 Syftet med detta informationsutbyte är att göra det möjligt för den myndighet som är behörig vad gäller utlämningsfrågor i den anmodade medlemsstaten att utföra den prövning som ankommer på den enligt artiklarna 18 och 19.2 i stadgan.

70 Vidare gör informationsutbytet det möjligt för den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten att i förekommande fall återkalla flyktingstatus med stöd av artikel 14 i direktiv 2011/95, varvid de garantier som föreskrivs i artikel 45 i direktiv 2013/32 ska iakttas fullt ut.

71 Mot bakgrund av det ovan anförda kan unionsrätten endast utgöra hinder för utlämning under följande två förutsättningar, nämligen att den behöriga myndigheten i den medlemsstat som har beviljat den eftersökta personen flyktingstatus beslutar att återkalla flyktingstatus med stöd av artikel 14 i direktiv 2011/95, samtidigt som den myndighet som är behörig vad gäller utlämningsfrågor i den anmodade medlemsstaten kommer fram till att denna person inte, eller inte längre, ska anses vara flykting och att det inte finns någon allvarlig risk för att samma person,

för det fall vederbörande utlämnas till det anmodande tredjelandet, kommer att utsättas för dödsstraff, tortyr eller andra former av omänsklig eller förnedrande bestraffning eller behandling där.

72 Av det anförda följer att tolkningsfrågan ska besvaras enligt följande. Artikel 21.1 i direktiv 2011/95, jämförd med artiklarna 18 och 19.2 i stadgan, ska tolkas så, att när en tredjelandsmedborgare som har beviljats flyktingstatus i en medlemsstat är föremål för en begäran om utlämning framställd av det tredjeland som är dennes ursprungsland till en annan medlemsstat, där han eller hon är bosatt, har den anmodade medlemsstaten inte rätt att tillåta utlämning, om denna inte har upprättat ett informationsutbyte med den myndighet som beviljat den eftersökta personen sådan status och om sistnämnda myndighet inte återkallar nämnda status.

Rättegångskostnader

73 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

Artikel 21.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, jämförd med artiklarna 18 och 19.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

ska tolkas så,

att när en tredjelandsmedborgare som har beviljats flyktingstatus i en medlemsstat är föremål för en begäran om utlämning framställd av det tredjeland som är dennes ursprungsland till en annan medlemsstat, där han eller hon är bosatt, har den anmodade medlemsstaten inte rätt att tillåta utlämning, om denna inte har upprättat ett informationsutbyte med den myndighet som beviljat den eftersökta personen sådan status och om sistnämnda myndighet inte återkallar nämnda status.

Underskrifter